

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunto Lielähti- Lakiala kaksoisraidehankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

TRE:3977/11.01.00/2023

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen, puh. 040 800 4908, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan oheinen lausunto Pirkanmaan ELY- keskukselle.

Perustelut

Väylävirasto on toimittanut Pirkanmaan ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen arviointiselostuksen Lielähti-Lakiala-kaksoisraidehankkeesta. Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä arvio todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Pirkanmaan ELY-keskus varaa Tampereen kaupungille (kaavoitus, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, ympäristöterveydensuojelu) tilaisuuden antaa lausunto arviointiselostuksesta viimeistään 3.6.2024, Dnro PIRELY/14295/2021.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 35 §:n perusteella apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Lausunnot

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio:

Lielähti-Lakiala-kaksoisraidehankkeen arviointiselostuksessa on esitetty arvio hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista. Kaksoisraiteen rakentaminen edistää ja tehostaa kestävästä liikkumisesta sekä parantaa kaupunkien välisiä yhteyksiä ja siten seutujen, alueiden, kuntien ja keskusten vetovoimaa ja kilpailukykyä.

Selostukseen on korjattu Tampereen voimassa oleva ja vireillä oleva yleiskaavatilanne. Valtuustokauden vaiheyleiskaava on sen jälkeen edennyt ehdotusvaiheeseen. Ehdotus oli nähtävillä 21.3.-22.4.2024 ja tavoitteena on viedä vaiheyleiskaava hyväksymiskäsittelyihin vuoden 2024 loppuun mennessä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Uudet alikulut ja asukkaiden virkistysmahdollisuudet Tampereen puolella Lielähti-Hiedanranta on muuttumassa aluekeskukseksi ja alueelle muuttaa tulevina vuosikymmeninä noin 25 000 uutta asukasta. Alueen virkistysverkoston toteuttaminen on yksi tärkeä ja haastava tehtävä. Nykyinen rautatiealue ja kantatie 65 muodostavat suuren estevaikutuksen kehittyvän alueen ja Epilänharjun virkistysalueen välillä. Selostuksessa todetaan, että "yleis- ja asemakaavojen osalta nykyiset merkinnät ja määräykset on otettu huomioon ratasuunnittelussa, eikä ristiriitaisuuksia ole. Kaksoisraide ei estä kuntien tavoitteiden mukaisia puustoisten viheryhteyksien tai virkistysyhteyksien toteuttamista, mutta toteuttaminen voi yleisesti ottaen olla hankalampaa ja kalliimpaa kaksoisraiteen toteutuessa." Lielähti-Hiedanrannan alueen osalta on ensiarvoisen tärkeää, että tarvittavat uudet alikulut tulee suunnitella ja ottaa huomioon jo ratasuunnittelun yleissuunnitelmassa ja toteuttaa yhtäaikaaisesti Paasikiventien muutosten ja kaksoisraiteen rakentamisen kanssa. Näin vältetään tulevaisuudessa vielä kalliimmilta ja hankalammilta prosesseilta ja varmistetaan näiden tärkeiden yhteyksien toteuttaminen.

Melu

Lielähti-Hiedanrannan alueella asukasmäärän kasvaessa radan ja kantatien yhteismelujen vaikutusten arviointi tulevien asukkaiden suhteen on tärkeää. Hankkeen meluvaikutuksia on arvioitu laskennallisesti liikennöinnin osalta. Liikennemäärän ennustettu kasvu aiheuttaa noin + 0,8 dB nykyistä suuremmat melutasot, nopeuden nostolla on noin + 0,5 dB vaikutus melutasoon, yhteisvaikutuksen ollessa noin + 1,3 dB. Selostuksessa on tuotu esiin, että kantatien 65 aiheuttama liikennemelu on merkittävää ja osassa raideliikenteen melulle altistuvissa kohteissa jopa vallitsevampaa kuin rataliikenne. Onkin tärkeää arvioida melujen yhteisvaikutuksia ja suunnitella kattava melusuojaus kokonaismelulle, eikä erikseen erillisille hankkeille. Myös melusteiden vaikutukset ekologisiin yhteyksiin on arvioitava ja esitettävä mahdollisia lieventämistoimenpiteitä.

Ekologiset yhteydet

Selostuksessa tuodaan esiin, että Tampereen kaupunkialueella sijaitsevilla suunnittelualueen osuuksilla on nykytilassaan vain voimakkaasti heikentyneitä ekologisia yhteyksiä ja että osuudella Lielähti-Teivaalan YKS ei ole merkittäviä radan molemminpuolisia metsäalueita eikä näin ollen merkittäviä ekologisia yhteyksiä. Selostuksessa mainitaan poikkeuksena suunnittelualueen eteläpäässä oleva Epilänharjun metsäalue, josta suunnittelualueen ylittävää, osin teoreettistakin viheryhteyttä Hiedanrannan kartanon alueelle voidaan pitää tärkeänä säilyttää entisellään. Selostuksessa on arvioitu vain ekologisten yhteyksien nykytilaa. Tampereen voimassa olevan yleiskaavan mukaan alueella olevia nykyisiä heikkoja ekologisia yhteyksiä tulee vahvistaa. YVA-prosessissa on tärkeää tunnistaa olemassa olevaan tilanteeseen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kohdistuvien vaikutusten lisäksi vaikutukset maankäytön suunnittelussa ja voimassa olevissa kaavoissa tunnistettujen kehittämistavoitteiden ja tarpeiden toteutukseen.

Kantatien länsipuolelta Ylöjärven ja Tampereen kuntarajan tuntumasta on havaintoja tiukasti suojellusta liito-oravasta. Myös Lielahden puolella on havaittu liito-oravan elinympäristöjä. Lielahden alueen luontokohteiden ja liito-oravaesiintymien yhteydet ulkopuolisille alueille ovat nykyisellään melko heikot ja suunnitellut liikenneyhteyksien muutokset uhkaavat eristää aluetta lisää. Tampereen ja Ylöjärven rajalla on yleiskaavassa kantatien 65 ja ratakäytävän yhteyteen on osoitettu viher- ja virkistysverkoston sekä ekologisen verkoston säilyttämiseen ja kehittämiseen koskevia merkintöjä (keskuspuistoverkosto, ohjeellinen virkistysyhteys ja vaiheyleiskaavassa osoitettu vahvistettava puustoinen ekologinen yhteys-merkintä). Hiedanrannan ja Epilänharjun välille osoitetun voimassa olevan yleiskaavan mukaisen ohjeellisen viherverkoston yhteystarvealueen merkinnän mukaan aluetta suunniteltaessa tulee kehittää virkistysyhteyksien toimivuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ottaa huomioon toimivien ekologisten yhteyksien ja virkistysyhteyksien kytkeytyminen keskuspuistoverkostoon. Ratakäytävän leventyessä tulee samalla toteuttaa toimenpiteitä, jotka vahvistavat ekologisten yhteyksien jatkuvuutta. Selostuksessa mainittu liito-oravalle soveltuvan elinympäristön vähentyminen ja puuston poiston myötä leveämpi rata-alue vaikuttaa liito-oravan kulkumahdollisuuksiin.

Lopuksi

Luvussa 19 on arvioitu hankkeen yhteisvaikutuksia eri hankkeiden kanssa, jotka yhdessä voivat todennäköisesti vaikuttaa käsiteltävänä olevan projektin ympäristövaikutusten merkittävyyteen. Arvioituja yhteishankkeita ovat valtatie 12 ja kantatie 65 kehittämistoimet, Lielähti-Ylöjärvi raitiotiehanke ja Teivo-Mäkkylä osayleiskaavahankkeen mukainen rakentaminen. Yhteisvaikutuksia tulee arvioida myös Tampereen voimassa olevan ja vireillä olevan yleiskaavatilanteen mukaisen Lielähti-Hiedanrannan aluekeskuksen rakentamiseen.

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen:

Asemakaavoitus on kommentoinut lausunnossaan 18.9.2023 hankkeen YVA-ohjelmasta alueen asemakaavatilannetta. Hankkeen kannalta asemakaavatilanne on olennaisesti edelleen sama, aikavälillä on kuitenkin tapahtunut seuraavaa:

Asemakaavan muutos nro 8862, Paasikiventien liikennejärjestelyt, vaihe I, hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.8.2023 ja se on saanut lainvoiman. Sillä mahdollistetaan Enqvistinkadun Paasikiventien liittymän siirto noin 80 metriä itään Hiedanrannan yleissuunnitelman ja aluevaraussuunnitelman mukaisesti, sekä mahdollistetaan väliaikaisen

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

raitiotien liittymäterminaalin liikenneyhteys. Rakennustyö ovat käynnissä ja ensimmäisen vaiheen liikennejärjestelyiden on tarkoitus olla käytössä viimeistään alkuvuodesta 2025.

Asemakaavamuutos nro 8896, Paasikiventien liikennejärjestelyt, vaihe II, on kuulutettu vireille 5.10.2023. Suunnittelualue käsittää liikenne- ja rata- aluetta Pölkylänniemestä Lielahteen asti noin kahden kilomerin osuuden. Kaavaprosessia edistetään samanaikaisesti katu- ja tiesuunnittelun kanssa. Rata- alueen rajausta tullaan tarkistamaan Paasikiventien siirron takia. Osuus Lielahdesta Ylöjärven rajalle tullaan tarvittaessa asemakaavoittamaan myöhemmin.

Hiedanrannan ensimmäinen asuinkorttelien asemakaavamuutos, nro 8793 Hiedanrannan pohjoiskorttelit, on saanut lainvoiman 19.3.2024 ja sen toteuttamista valmistellaan. Hiedanrannan ja Lielahden muuttuvilla alueilla on tulossa vireille tai vireillä lukuisia asemakaavamuutoksia eri vaiheissaan.

Muuta yleistä:

Rata- alue rajautuu osin yksityiseen maahan Lielahden kohdalla.

Myllypuron eritasoliittymän eteläpuolella ratakäytävän laajentaminen kuitenkin voi edellyttää yksityisille toimitilakiinteistöille kaavoittamista. Vaikutusten arvioinnissa ei tuoda esiin mahdollisia haitallisia vaikutuksia elinkeinoille, jos toimitilatontteja joudutaan mahdollisesti pienentämään tai rakennusten osia purkamaan.

Ryydynpohjassa lämpökeskukselle on varattu alue Lielahden yleissuunnitelmassa, mutta voimassa olevassa asemakaavassa alueella on rakentamattomia teollisuustontteja. Yksi viitasammakoiden elinympäristö sijoittuu voimassa olevan asemakaavan mukaiselle rata- alueelle.

Liikenteen nykytilanteen Muut liikennemuodot -kappaleessa ei mainita kävelyä tai pyöräilyä. Ihmisten elinolot ja viihtyisyys kappaleen Nykytilanne -kappaleessa kerrotaan asutuksesta ja liikkumismahdollisuuksista: "Lähiliikkuminen alueella tapahtuu pääasiassa henkilöautoilla ja tai kaupunkialueiden sisäisillä joukkoliikenneyhteyksillä." Asukkaille kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä radan estevaikutuksen vähentäminen ali- ja ylikuluilla ovat merkittävä asia mm. joukkoliikenteen saavutettavuuden kannalta. Myös ilmastovaikutusten näkökulmasta näiden liikennemuotojen edistäminen on tärkeää.

Ympäristöpäällikkö Kati Skippari:

Meluselvitys on kattava, mutta myös Epilän kohdalle radan ja Nokian

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

moottoritien risteyssillan länsipuolelle tulisi esittää meluntorjuntaa, koska LAeq yö ylittää radan eteläpuolella asuinalueella ohjearvotason 50 dB.

Ekologiset yhteydet rata-alueen ylitse Lielahden ja Epilänharjun välillä ovat erittäin tärkeitä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja eliöiden liikkumisen vuoksi. Ekologiset yhteydet eivät voi jäädä vain pohjoisten Vihattulan ja Pohtolan kapeiden kannasten varaan.

Alueen asemakaavoissa, yleiskaavoissa ja muissa suunnitelmissa pyritään parantamaan ekologisia yhteyksiä. YVAssa tulee huomioida olemassa olevat suunnitelmat ja parantaa nykyisten yhteyksien tilannetta.

Toimivaan ja laadukkaaseen ekologiseen yhteyteen voidaan suunnitella myös virkistysyhteyttä.

Terveydensuojelupäällikkö Paula Saxholm:

Terveydensuojelu on osallistunut yhteysviranomaisen kokouksiin ja esittänyt näissä lausuntonsa. Hankkeen edetessä selvitysmateriaaleja on täydennetty suunnitellun mukaisesti, mm. Tärinä- ja runkomeluselvityksellä sekä meluselvityksellä.

Terveydensuojelu katsoo asiaa ensisijaisesti väestön ja yksilön terveyden suojelemisen näkökulmasta. Terveydensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa.

TÄRINÄ- JA RUNKOMELUSELVITYS, LIIKENNETÄRINÄ

Tampereen kaupungin terveydensuojelu on tutustunut Tärinä- ja runkomeluselvitykseen (Sitowise Lielähti-Lakiala ratayhteyden YVA+YS Tärinä- ja runkomeluselvitys, 30.1.2024) sekä liikennetärinän mittausraporttiin.

Runkomelun vaikutusvyöhykkeiden laajuuksien arvioinnissa on otettu huomioon radan, rakennusten ja maaperän ominaisuudet VTT:n oppaan mukaisesti. Tärinä- ja runkomeluselvityksen tietojen mukaan, laskennallisen arvion perusteella liikennetärinän taso olennaisimmilla pehmeikköalueilla yksittäisissä asuinrakennuksissa on suurimmillaan välillä 0,3–0,6 mm/s kaikissa hankevaihtoehdoissa. Lisäksi selvityksessä

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

on todettu, että laskennallisen vaurioitumisalueen sisälle ei sijoitu asuinrakennuksia missään hankevaihtoehdossa. Joulukuun 2023 liikennetärinämittaukset huomioitiin arvioissa.

Rataosalla on suoritettu liikennetärinämittaukset joulukuussa 2023 joita hyödynnetään YVA-menettelyssä ja radan jatkosuunnittelussa. Liikennetärinän mittausraportin mukaan missään mittauspisteessä tulokset tai määritetty tunnusluku eivät ylittäneet tasoa 0,3 mm/s. Asumismukavuuden mukaiset värähtelyluokitukset ovat siten välillä A-C (Tärinän asumismukavuuden häiritsevyyden arviointi, VTT:n julkaisun ” Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokitukselta” esitetty rakennusten värähtelyluokitus). Suurin tärinärasitus aiheutui mittauspisteet ohittaneesta tavarajunaliikenteestä, mutta niiden tasot olivat pieniä. Raportin mukaan rakennusten vaurioitumisalttiutta voidaan pitää erittäin epätodennäköisenä mittauspisteiden läheisyydessä. Terveysturvallisuus pitää mittausraporttia sekä tehtyjä selvityksiä riittävinä.

MELUSELVITYS

Lausuntopyyntömateriaalissa oli liitteenä meluselvitys (Sitowise, Lielähti-Lakiala kaksoisraide, YS ja YVA Meluselvitys, Projektinumero KAU47308, 29.2.2024).

Tarkastelualueella radan läheisyydessä sijaitsee asemakaavoitettua asumista Tampereen Epilän, Lamminpään sekä Ylöjärven Vihattulan alueilla. Terveysturvallisuus on tutustunut meluselvitykseen Tampereen kaupungin alueella olevien vaikutusalueiden osalta.

Selvityksen tietojen mukaan vaihtoehdossa 0+ melutaso ylittää asumiselle sovellettavan yöajan ohjearvon 50 dB Tampereen Lamminpään asuinalueella noin 18 asuinrakennuksella. Osuudella ei sijaitse lomarakennuksia ohjearvot ylittävän melun alueella. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 raideliikenteen melupäästö lisääntyy Epilän alueella noin 2 dB ja muulla osuudella noin 1 dB nykyiseen verrattuna. Molemmissa vaihtoehdoissa Epilässä on noin 5–6 asuinrakennusta alueella, jolla ylittyy yöajan ohjearvo 50 dB. Kyseisellä alueella keskiäänitaso kasvaa vaihtoehtoon 0+ verrattuna 1–2 dB. Alueella on voimakasta tieliikenteen melua, eikä rakennuksille tai Epilänharjun VL-alueelle siten aiheudu selvityksen mukaan havaittavaa kokonaisäänitason muutosta.

Selvityksessä on todettu, että sisämeluhaitan yksityiskohtainen arvioiminen ei koko hankkeen laajuudessa ole mahdollista, koska muodostuvaan sisä-äänitasoon vaikuttaa kunkin rakennuksen ulkovaipan äänitasoero eli kokonaisääneneristävyyden. Selvityksessä on huomioitu hankealueen läheisyydessä sijaitsevat asuinrakennukset, joilla on lainvoimaisessa asemakaavassa esitetty rakennuksen ulkovaipan äänitasoero vaatimus (liite 10.). Liitteeseen 10 merkittyjen rakennusten osalta on todettu, että asemakaavamääräyksen toteutuessa myös

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sisämelun ohjearvot rakennuksissa täyttyvät Tampereen kaupungin puoleisilla asuinalueilla.

Rataosuudella ei ole nykyisin meluntorjuntaa rata-alueella. Asuinalueilla on muutamia meluvalleja. Raideliikenteen meluhaittoja voidaan vähentää radan linjauksen suunnittelulla ja erillisellä meluntorjunnalla. Terveystensuojelu pitää kannatettavana, että meluntorjunta suunnitellaan hankkeen edetessä.

POHJAVESI

Rata kulkee kahden kilometrin matkan Epilänharju-Villillä A:n pohjavesialueella, josta noin 1,7 km sijoittuu pohjavesialueen muodostumisalueelle. Pohjaveden päävirtaussuunta on vedenottamolle päin. Rata sijoittuu lähimmillään vain noin 300 metrin etäisyydelle vedenottamosta. Terveystensuojelu pyytää edelleen huomioimaan, että pohjavesialueella tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeen työn- ja käytönaikaiseen hulevesienhallintaan, pohjavesisuojausten tarpeeseen sekä vedenottamon raakaveden turvaamiseen onnettomuustilanteissakin.

Tiedoksi

Pirkanmaan ELY-keskus, Pia Hastio, Elina Karppinen, Paula Saxholm, Kati Skippari, Antonia Sucksdorff-Selkämä, Mikko Nurminen

Allekirjoitus

Apulaispormestari Pekka Salmi

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 16.05.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§ 16

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)